

FYLKESMANNEN
I ROGALAND

ENDELEG TILSYNSRAPPORT

Vindafjord kommune – Skjold skule

11.08.2015

- A Skolen sitt arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa

- B Forvaltningskompetanse – avgjerder om særskild tilrettelegging

Innhald

Innleiing.....	4
1. Om tilsynet med Vindafjord kommune – Skjold skule.....	4
1.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlege skolar	4
1.2 Tema for tilsyn, del A.....	5
1.3 Tema for tilsynet, del B	5
1.4 Om gjennomføringa av tilsynet	6
A Skolen sitt arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa.....	7
2. Skolen sitt arbeid med opplæringa i fag.....	7
2.1 Rettslege krav	7
2.2 Fylkesmannen sine undersøkingar.....	9
2.3 Fylkesmannen sine vurderingar	9
2.4 Fylkesmannen sin konklusjon	11
3. Undervegsvurdering for å auke eleven sitt læringsutbytte.....	11
3.1 Rettslege krav	11
3.2 Fylkesmannen sine undersøkingar.....	13
3.3 Fylkesmannen sine vurderingar	13
3.4 Fylkesmannen sin konklusjon	14
4. Undervegsvurdering som grunnlag for tilpassa opplæring og spesialundervisning	15
4.1 Rettslege krav	15
4.2 Fylkesmannen sine undersøkingar.....	15
4.3 Fylkesmannens vurderingar.....	16
4.4 Fylkesmannen sin konklusjon	16
5. Vurdering av behov for særskild språkopplæring	17
5.1 Rettslege krav	17
5.2 Fylkesmannen sine undersøkingar.....	17
5.3 Fylkesmannen sine vurderingar	17
5.4 Fylkesmannen sin konklusjon	18
B Forvaltningskompetanse – avgjerder om særskilt tilrettelegging.....	19
6. Generelle saksbehandlingsreglar for enkeltvedtak.....	19
6.1 Rettslege krav	19
6.2 Fylkesmannen sine undersøkingar.....	20
6.3 Fylkesmannen sine vurderingar	20

6.4 Fylkesmannen sin konklusjon	21
7. Enkeltvedtak om spesialundervisning	21
7.1 Rettslege krav	21
7.2 Fylkesmannen sine undersøkingar.....	23
7.3 Fylkesmannen sine vurderingar	23
7.4 Fylkesmannen sin konklusjon	24
8. Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring	24
8.1 Rettsleg krav	24
8.2 Fylkesmannen sine undersøkingar.....	25
8.3 Fylkesmannen sine vurderingar	25
8.4 Fylkesmannen sin konklusjon	26
9. Frist for retting av lovbrøt	26
10. Kommunen sin rett frist til å rette	28
Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget.....	29

Innleiing

Fylkesmannen opna 28.01.15 tilsyn med skolen sitt arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa og skolen si forvaltningskompetanse – avgjerder om særskilt tilrettelegging ved Skjold skule i Vindafjord kommune.

Felles nasjonalt tilsyn 2014-17 handlar om skolen sitt arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa og består av tre område for tilsyn: Skolen sitt arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa (som denne rapporten handlar om), forvaltningskompetanse og skolebasert vurdering. Utdanningsdirektoratet har utarbeida rettleiingsmateriell¹ knytt til tilsynet, og Fylkesmannen har gjennomført informasjons- og rettleiingssamlingar.

Det er kommunen som har det overordna ansvaret for at krava i opplæringslova blir etterlevde, jf. opplæringslova § 13-10 første ledd. Kommunen er derfor adressat for denne tilsynsrapporten.

Tilsynet har avdekket lovbrøt. Denne førebelse tilsynsrapporten gav eit førehandsvarsel om at Fylkesmannen kan vedta å påleggje kommunen retting av lovbrøtet, jf. forvaltningslova § 16. I endeleg tilsynsrapport får Vindafjord kommune rimeleg frist til å rette lovbrøta før vi eventuelt vedtek pålegg om retting. Fristen er 17.11.15. Dersom lovbrøt ikkje er retta innan fristen, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting med heimel i kommunelova § 60 d. Eit eventuelt pålegg om retting vil ha status som enkeltvedtak som det kan klagast på, jf. forvaltningslova kapittel VI.

Vindafjord kommune hadde høve til å kommentere den førebelse tilsynsrapporten, jf. forvaltningslova § 16, med frist 23.06.15. Fylkesmannen mottok 23.06.15 kommentarar frå Skjold skule. I uttalen står det at Vindafjord kommune tek den førebelse tilsynsrapporten til etterretning, men har kommentarar til førehandsvarsling om vedtak i kapittel 9 punkt 2a, 4a, b og c 5d og e, 7a, 8 a og b. Kommentaraner er teke med i denne endelege tilsynsrapporten.

1. Om tilsynet med Vindafjord kommune – Skjold skule

1.1 Fylkesmannen fører tilsyn med offentlege skolar

Fylkesmannen fører tilsyn med kommunen som eigar av offentlege skolar, jf. opplæringslova § 14-1 første ledd. Fylkesmannen sitt tilsyn på opplæringsområdet er tilsyn med det lovpålagde, jf. kommunelova § 60 b.

Fylkesmannen sitt tilsyn med offentlege skolar er utøving av myndigheit og skjer i samsvar med reglane for dette i forvaltningsretten.

¹ <http://www.udir.no/Regelverk/Tilsyn/Tilsyn/Rettleiingsmateriell-for-felles-nasjonalt-tilsyn-2014-2017/>

I dei tilfella der Fylkesmannen konkluderer med at eit rettsleg krav ikkje er oppfylt, blir dette sett på som lovbrøt, uavhengig av om det er opplæringslova eller forskrifter fastsett i medhald av denne lova som er brotne.

1.2 Tema for tilsyn, del A

Temaet for tilsynet er retta mot kjerneverksemda ved skolen: skolen sitt arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa. Det overordna formålet med tilsynet er å medverke til at alle elevar får eit godt utbytte av opplæringa.

Hovudpunkt i tilsynet vil vere:

- Skolen sitt arbeid med opplæringa i fag
- Undervegsvurdering for å auke elevane sitt læringsutbytte
- Undervegsvurdering som grunnlag for tilpassa opplæring og spesialundervisning
- Vurdering av behov for særskild språkopplæring

Tilsynet skal medverke til at kommunen som skoleeigar syter for at elevane:

- får kjennskap til og opplæring i måla som gjeld for opplæringa
- får tilbakemeldingar og blir involverte i eige læringsarbeid for å auke utbyttet av opplæringa
- får vurdert kontinuerleg kva for utbytte dei har av opplæringa
- blir følgde opp og får nødvendig tilrettelegging når utbyttet av opplæringa ikkje er tilfredsstillande

Manglande etterleving av regelverket kan føre til at elevane ikkje får realisert sine mulegheiter eller får lite utbytte av opplæringa.

1.3 Tema for tilsynet, del B

Denne delen av tilsynet er skolen si forvaltningskompetanse i avgjerder om særskild tilrettelegging av opplæringa. Særskild tilrettelegging for elevar inneber avvik frå det ordinære opplæringstilbodet og er enkeltvedtak etter lova.

Hovudpunkt i tilsynet vil vere:

- Generelle saksbehandlingsreglar for enkeltvedtak
- Enkeltvedtak om spesialundervisning
- Enkeltvedtak om særskild språkopplæring

Det overordna føremålet med det nasjonale tilsynet er å medverke til at elevar får eit godt utbytte av opplæringa. For å sikre at dette gjeld for alle elevar, er elevar med behov for særskild tilrettelegging gitt eigne rettar i opplæringslova.

Tilsynet skal medverke til at kommunen som skoleeigar syter for at skolen

- sikrar eleven sin rettstryggleik gjennom å involvere elevar og foreldre i vurderingane før skolen tek avgjerder om avvik frå det ordinære opplæringstilbodet
- følgjer reglane for innhald i enkeltvedtak
- syter for å vurdere og kartleggje eleven sine behov på ein fagleg forsvarleg måte
- gjer vedtak som gir gode føringar for å leggje til rette innhaldet i opplæringa

Manglande forvaltningskompetanse i avgjerder om særskild tilrettelegging av opplæringa kan føre til at elevane ikkje får sikra rettane sine. Det kan òg føre til at avgjerdene ikkje gir gode faglege føringar for innhaldet i opplæringa. Elevane står då i fare for å få ei opplæring som ikkje gir eit forsvarleg utbytte.

Det er berre utvalde delar av saksbehandlingsreglane for enkeltvedtak som blir kontrollerte i tilsynet. Opplæringslova og forskrift til lova har òg krav som gjeld spesialundervisning og særskild språkopplæring som ikkje er inkluderte i dette tilsynet.

1.4 Om gjennomføringa av tilsynet

Tilsyn med Vindafjord kommune blei opna gjennom brev 28.01.15. Kommunen er blitt pålagt å leggje fram dokumentasjon for Fylkesmannen med heimel i kommunelova § 60 c.

Fylkesmannen sine vurderingar og konklusjonar er basert på skriftleg dokumentasjon og opplysningar frå intervju, sjå vedlegg.

Eigenvurdering

Dokumentasjonen skolen har sendt inn er hovudsakeleg vald ut for å underbygge lærarane og rektor sine svar i eigenvurderingsskjema. Føremålet med eigenvurderingsskjema er blant anna å setje i gang endringsprosesser på skolen og hos skoleeigar på dei områda der eigenvurderinga konkluderer med manglande regelverk. Eigenvurderinga er slik også meint å ha ein kompetansehevande funksjon. Når eigenvurderingsskjema etter dette blir omtalt i tilsynsrapporten, nyttar Fylkesmannen kortforma EVS.

Innhaldet i EVS er knytt opp til temaet for tilsynet. Lærarane og rektor har svart «ja» eller «nei» på spørsmål som er stilt i EVS. Svara måtte underbyggjast med skriftleg dokumentasjon. Dokumenta som desse viste til, er dokumentasjon Fylkesmannen har vurdert i tilsynet (sjå vedlegg 1).

Spørjeskjema

Dette tilsynet legg stor vekt på undervegsvurdering. Derfor har det vore viktig å høyre elevane si meining om dette temaet. Fylkesmannen valde å nytte eit spørjeskjema med 8 spørsmål der elevane skulle krysse av for «ja» eller «nei». Dei tre klassane som var involvert i tilsynet, blei invitert til å svare på spørsmåla. Fylkesmannen presiserte at spørjeundersøkinga var frivillig. 100 % av elevane svarte på undersøkinga.

Gangen i tilsynet

28.01.15	Opning av tilsyn
25.02.15	Rettleiing og opningsmøte
18.03.15	Frist for å sende inn eigenvurderingsskjema og dokumentasjon
15.04.15	Intervju Skjold skule
01.06.15	Foreløpig tilsynsrapport
02.06.15	Sluttmøte
23.06.15	Frist for å gi merknadar til varsel og foreløpig rapport
11.08.15	Endeleg tilsynsrapport
17.11.15	Frist til å rette lovbrøt

A Skolen sitt arbeid med elevane sitt utbytte av opplæringa

2. Skolen sitt arbeid med opplæringa i fag

2.1 Rettslege krav

Nedanfor har vi opplyst om dei rettslege krava for tilsynet med skolen sitt arbeid med opplæringa i fag. Vi viser òg til kva for reglar i opplæringslova og forskrift til opplæringslova krava er knytte til.

Rektor skal sikre at innhaldet i opplæringa er knytt til kompetansemål i faget

Undervisningspersonalet skal leggje til rette og gjennomføre opplæringa etter Læreplanverket for Kunnskapsløftet (LK06), jf. opplæringslova § 2-3 og forskrift til opplæringslova § 1-1. Det vil seie at opplæringa skal ha eit innhald som byggjer på kompetansemåla i læreplanen og medverkar til at dei blir nådde. Rektor må organisere skolen slik at dette blir sikra, jf. opplæringslova § 2-3.

Rektor skal sikre at undervisningspersonalet tek vare på eleven sin rett til å kjenne til mål for opplæring, kva som blir vektlagt i vurderinga av eleven sin kompetanse, og kva som er grunnlaget for vurderinga.

Undervegsvurdering skal brukast som ein reiskap i læreprosessen og medverke til å forbetre opplæringa, jf. forskrift til opplæringslova § 3-2. Eleven skal kjenne til kva som er måla for opplæringa, kva som blir vektlagt i vurderinga av hans eller hennar kompetanse, og kva som er grunnlaget for denne vurderinga, jf. forskrift til opplæringslova § 3-1. Det inneber at elevane må kjenne til kompetansemåla i læreplanane for faga. Dei skal òg kjenne til kva læraren legg vekt på når læraren vurderer ein prestasjon. Frå og med 8. trinn skal elevane kjenne til kva som skal til for å oppnå dei ulike karakterane. Kravet til at dette skal vere kjent, inneber noko meir enn at informasjonen er tilgjengeleg for elevane. Rektor må organisere skolen for å sikre at undervisningspersonalet formidlar dette til elevane.

Rektor skal sikre at opplæringa dekkjer alle kompetansemåla på hovudtrinnet / i faget og dei individuelle opplæringsmåla i IOP.

Undervisningspersonalet skal leggje til rette og gjennomføre opplæringa etter LK06, jf. opplæringslova § 2-3 og forskrift til opplæringslova § 1-1. For dei fleste fag i grunnskolen og for nokre fag i vidaregåande skole er kompetansemåla førte opp per hovudtrinn eller etter fleire års opplæring. I slike tilfelle må rektor sikre at elevane får opplæring i alle kompetansemåla i faget / på hovudtrinnet gjennom opplæringsløpet. Opplæringslova § 5-5 heimlar at ein elev som får spesialundervisning, kan ha unntak frå kompetansemåla i dei ordinære læreplanane. Gjeldande opplæringsmål for eleven skal da gå fram av ein individuell opplæringsplan (IOP). I slike tilfelle må skolen sikre at opplæringa for eleven dekkjer dei individuelle måla.

Alle elevar som har vedtak om spesialundervisning, skal ha IOP.

Skolen skal utarbeide ein individuell opplæringsplan (IOP) for alle elevar som får spesialundervisning, jf. opplæringslova § 5-5. Det må gå fram av IOP-en kva for tidsintervall han gjeld for.

Innhaldet i IOP-en skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjeld innhaldet i opplæringa og synleggjere eventuelle avvik frå LK06.

IOP-en skal vise mål for og innhaldet i opplæringa og korleis opplæringa skal gjennomførast, jf. opplæringslova § 5-5. Reglane for innhald i opplæringa gjeld så langt dei passar for spesialundervisninga. Det kan føre til at måla for opplæringa vik av frå kompetansemåla i læreplanane i LK06.

Før skolen/kommunen gjer eit enkeltvedtak om spesialundervisning, skal PPT utarbeide ei sakkunnig vurdering. Den sakkunnige vurderinga skal gje tilråding om innhaldet i opplæringa, mellom anna realistiske opplæringsmål for eleven, og kva for opplæring som gjev eleven eit forsvarleg opplæringstilbod. Vedtaket om spesialundervisning skal byggje på den sakkunnige vurderinga, og eventuelle avvik må grunngjevast. Vedtaket om spesialundervisning fastset rammene for opplæringa og dermed innhaldet i IOP-en. IOP-en kan først takast i bruk etter at det er gjort enkeltvedtaket om spesialundervisning.

IOP-en må ha eigne mål for opplæringa når eleven si opplæring vik av frå LK06, og skolen må ha ein implementert rutine som sikrar at IOP-en er samordna med planane for den ordinære opplæringa (klassen).

Reglane om innhald i opplæringa (kompetansemåla i læreplanane) gjeld for spesialundervisning så langt dei passar, jf. § 5-5 i opplæringslova. Skolen skal leggje vekt på utviklingsmoglegheitene for eleven og dei opplæringsmåla som er realistiske innafor det same totale undervisningstimetalet som for andre elevar, jf. opplæringslova § 5-1. Den individuelle opplæringsplanen skal vise måla for opplæringa, jf. opplæringslova § 5-5. Dersom vedtaket om spesialundervisning ikkje inneheld avvik frå LK06, eller berre har færre kompetansemål i eit fag enn i den ordinære læreplanen, må dette òg komme klart fram i IOP-en. Det må òg komme klart fram i kva for fag eller delar av fag eleven eventuelt skal følgje ordinær opplæring (i klassen). Skolen må ha ein skriftleg framgangsmåte som opplyser om korleis ein skal sjå spesialundervisninga og den ordinære opplæringa i samanheng / arbeide saman i slike

tilfelle. Framgangsmåten må vere innarbeidd av dei som har ansvaret for å utvikle IOP-en og for å gjennomføre opplæringa.

2.2 Fylkesmannen sine undersøkingar

Rektor, spesialpedagogisk ansvarleg og faglærarane i norsk, matematikk og samfunnsfag har fylt ut EVS der dei grunngir kvifor dei meiner at dei oppfyller, eventuelt ikkje oppfyller krava til opplæring og elevvurdering gjennom vedlagt dokumentasjon. Desse, saman med elevundersøkinga, elevintervjua, plandokument, rutinar og intervju, dannar grunnlaget for Fylkesmannen sine vurderingar og konklusjonar. Skolen har også lagt fram sakkunnige vurderingar, vedtak og individuelle opplæringsplanar for 8 elevar. Det føreligg 12 vedtak om særskilt språkopplæring.

2.3 Fylkesmannen sine vurderingar

Skjold skole har lagt fram årsplanar i faga norsk, matematikk og samfunnsfag. Fagplanane tar utgangspunkt i kompetansemåla i faget for så å bli konkretisert i læringsmål for periodane. Årsplanane skildrar også korleis elevane skal vurderast etter kvart læringsmål. Skolen har ein rutine der lærarane må levere inn årsplanar/halvårsplanar til skoleleiinga/It's learning.

Fylkesmannen skal vurdere om rektor sikrar at kompetansemåla ligg til grunn for val av innhald i fagplanane. Dei nasjonale læreplanane skal forankrast, vidareutviklast og tilpassast i lokale planar som læringsmål, arbeidsplanar, vekeplaner, årsplanar o.l. Dei lokale planane skal byggje på nasjonale kompetansemål og fremje det som eleven i følgje kompetansemåla, skal meistre. Arbeidet med å lage fagplanar blir gjort i teamarbeid og i fellestid, og halvårsplanane blir lagt inn i It's learning. Rektor har sendt inn ein oversikt over møter i skolen si fellestid der det kjem fram at arbeid med fagplanar, vurderingskriterier og rutinar er tema på fleire av møta denne våren. Etter vår oppfatning viser dokumenta, saman med svar i EVS og intervju, at rektor sikrar at undervisningspersonalet utarbeider fagplanar og at desse er knytt til kompetansemål.

Gjennom EVS og intervju kjem det fram at skolen har utarbeida malar for vekeplanar som blir brukt. Det blir sett krav til innhald i planane av skoleleiinga, og målet er at vekeplanane skal bidra til å sikre at elevane kjenner til mål for opplæringa. På desse planane står kompetansemåla i LK06, og måla er knytt opp mot undervisningstema i faget. Det kjem også fram gjennom intervju at lærarane har ein praksis der dei går gjennom kompetansemåla ilag med elevane i starten på nytt tema. Spørjeundersøkinga viser at elevane er kjende med mål for opplæringa faga. I tillegg til at elevane skal bli presentert og forklart kva som er målet for opplæringa, skal dei også vite kva som blir vektlagt i vurderinga av deira kompetanse og kva som er grunnlaget for den vurderinga dei får. Dette kravet inneber at det faglærer legg vekt på, skal vere basert på kjende vurderingskriterium som kan utleiast av kompetansemåla. Lærarane utarbeider vurderingskriterier, og desse byggjer på kompetansemåla og er ofte delt inn i tre nivå. Elevane blir gjort kjent med kva som er vurderingskriterier før vurderingssituasjonar og undervegs i opplæringa. Spørjeundersøkinga stadfestar denne praksisen. Fylkesmannen vurderer at rektor sikrar at undervisningspersonalet tek i vare elevane sin rett til å kjenne til mål for opplæringa, kva som blir vektlagt i vurderinga av eleven sin kompetanse, og kva som er grunnlaget for vurderinga.

Det er eit rettsleg krav at rektor må sikre at opplæringa dekkjer alle kompetansemåla på hovudtrinnet / i faget og dei individuelle opplæringsmåla i IOP. Dokumentasjon, EVS og intervju viser at rektor ikkje kontrollerer årsplanane lærarane utarbeider. Føremålet med ein slik kontroll, er å sikre at elevane si opplæring dekkjer alle kompetansemåla på hovudtrinnet. I intervju kom det fram at rektor har planar om å starte opp arbeidet med å lage lokale læreplanar i faga. Intervju og EVS viser at lærarane bruker lærebøkene saman med LK06 når dei utarbeider årsplanar, men at planane også blir utarbeida av den einskilte lærar. Det kom fram i intervju at det er ulik praksis på barnetrinn og ungdomstrinn i forhold til fagsamarbeid. Rektor og skoleleiinga har tilgang til planane og dei blir særleg nytta av administrasjonen ved sjukefråvere. Rektor seier også ho ikkje systematisk kvalitetssikrar kompetansemåla i årsplanane, og ho gir heller ikkje tilbakemelding til lærarane på planane. I intervju seier rektor at det ikkje er utarbeida ein rutine som sikrar at opplæringa dekkjer alle kompetansemåla på hovudtrinnet. Skolen har ikkje sendt inn dokumentasjon eller eit årshjul der det kjem fram kva tid årsplanane skal leverast. Fylkesmannen vurderer at rektor legg til rette for at årsplanar blir utarbeida og levert inn, men planane blir ikkje kvalitetssikra tilstrekkeleg til å sikre at alle mål i LK06 blir dekkja. Sjølv om rektor har tillit til at lærarane utarbeider planane i team, vurderer vi at manglande rutine for å kontrollere årsplanane kan føre til at elevane ikkje får den opplæringa dei har krav på. Fylkesmannen finn derfor at rektor ikkje sikrar at opplæringa dekkjer alle kompetansemåla på hovudtrinnet.

Fylkesmannen har fått inn 8 elevsaker knytt til rett til spesialundervisning i dei klassane som er valt ut i tilsynet. Vi har også fått tilsendt prosedyren *Spesialundervisning i grunnskulen* som viser at arbeidet med å utarbeide IOP startar i juni kvart år, og skal vere ferdig innan 10. september. Intervju stadfestar denne praksisen. Det kom fram i intervju at arbeidet med IOP blir starta opp i ei arbeidsgruppe der PPT er med. Alle IOP' ar byggjer på sakkunnig vurdering og vedtak. Dei individuelle måla og tiltaka i IOP blir drøfta i eit samarbeidsmøte ein gong i året der det blir lagt vekt på vurdering av utvikling og læringsutbytte. Rutinen viser også at føresette sin rett til medverknad blir godt tatt i vare i denne prosessen. Punkt 6.2 og 6.3 i rutinen sikrar at det blir utarbeida årsrapport på slutten av skuleåret. Fylkesmannen finn at rektor sikrar at opplæringa dekkjer dei individuelle måla i IOP.

Elevar som har vedtak om spesialundervisning har rett på ein individuell læreplan. Denne læreplanen skal utdjupe og konkretisere dei måla som er tilrådd i sakkunnig vurdering og tildelt i vedtak om spesialundervisning. Det er utarbeida IOP i alle elevsakene Fylkesmannen har fått tilsendt i tilsynet. Både dokumentasjon, EVS og intervju stadfestar at skulen har ein praksis med å utarbeide IOP for elevar som har vedtak om spesialundervisning.

Av dei rettslege krava går det fram at innhaldet i IOP skal samsvare med enkeltvedtaket når det gjelder innhaldet i opplæringa. I dei sakene Fylkesmannen har motteke, kjem det fram at IOP-ane er i samsvar med vedtaket. Det er også eit krav at IOP-en må ha eigne mål for opplæringa når eleven si opplæring vik av frå LK06. Dei tilsendte IOP-ane inneheld kva kompetansemål eleven skal jobbe mot i dei faga som er skildra i vedtaket. Fylkesmannen vurderer at Skjold skule har ein praksis som sikrar at det blir utarbeida IOP for elevar med rett til spesialundervisning og at disse samsvarer med vedtaket om spesialundervisning.

Det er eit rettsleg krav at skolen må ha ein implementert rutine som sikrar at IOP blir samordna med planane for den ordinære opplæringa i klassen. Det kom fram i intervju at klassen sine planar ofte er med når IOP blir utarbeida, men Fylkesmannen fann ikkje ein implementert rutine som sikra at dette. I kommentar til førebels tilsynsrapport viser skolen til at *Rutine for spesialundervisning i grunnskolen* nå er revidert og at det i punkt 5 er presisert at IOP skal samordnast med klassen sine planar. Fylkesmannen finn derfor at Skjold skule nå har utarbeida ein rutine som sikrar at IOP blir samordna med klassen sine planar, men at denne ikkje ennå er implementert.

2.4 Fylkesmannen sin konklusjon

Rektor sikrar

- at undervisningspersonalet knyter innhaldet i opplæringa til kompetansemål i fag
- at opplæringsmåla er relatert til kompetansemåla i læreplanen
- at undervisningspersonalet tek i vare elevane sin rett til å kjenne til mål for opplæringa, kva som blir vektlagt i vurderinga av eleven sin kompetanse, og kva som er grunnlaget for vurderinga
- at avvik frå kompetansemål i læreplanverket kjem tydeleg fram i enkeltvedtaket
- at opplæringa dekkjer dei individuelle opplæringsmåla i IOP
- ikkje fullt ut at opplæringa samla dekkjer alle kompetansemåla på hovudtrinnet

Skjold skule

- utarbeider årleg IOP for elevar som har rett til spesialundervisning
- sikrar at IOP er i samsvar med vedtaket om spesialundervisning
- utarbeider eigne mål for opplæringa der denne har avvik frå kompetansemåla i læreplanverket
- har rutine som sikrar at IOP er samordna med planane for den ordinære opplæringa i klassen, men rutinen er ikkje ennå implementert.

3. Undervegsvurdering for å auke eleven sitt læringsutbytte

3.1 Rettslege krav

Nedanfor har vi opplyst om dei rettslege krava for tilsynet med skolen sitt arbeid med undervegsvurdering for å auke eleven sitt læringsutbytte av opplæringa. Vi viser òg til kva for reglar i opplæringslova og/eller i forskrift til opplæringslova krava er knytte til.

Elevane skal få rettleiing i kva for kompetansemål frå LK06 eller mål i IOP-en som opplæringa er knytt til.

Elevane skal bli kjende med måla for opplæringa, jf. forskrift til opplæringslova § 3-1. Dette gjeld for alle årstrinn og gjeld òg for elevar med individuelle mål i ein IOP. Elevane skal bli i stand til å forstå kva dei skal lære, og kva som er formålet med opplæringa. Lærarane gjennomfører opplæringa og må kommunisere dette til elevane.

Elevane skal få rettleiing i kva det blir lagt vekt på i vurderinga i faget.

Elevane skal kjenne til kva som blir vektlagt i vurderinga av hans eller hennar kompetanse, jf. forskrift til opplæringslova § 3-1. Det inneber at elevane skal kjenne til kva som kjenneteiknar ulik grad av kompetanse, og kva det blir lagt vekt på i vurderinga av ein prestasjon. Kravet til at det skal vere kjent for eleven, inneber at det ikkje held at informasjonen ligg på Internett, eller at ein kan få informasjonen ved å spørje læraren. Lærarane må kommunisere grunnlaget for vurderinga til elevane.

Elevane skal få tilbakemeldingar på kva dei meistrar, og rettleiing i kva dei må gjere for å auke sin kompetanse.

Vurderinga undervegs i opplæringa skal gje god tilbakemelding og rettleiing til eleven og vere ein reiskap i læreprosessen, jf. forskrift til opplæringslova § 3-2. Undervegsvurdering skal medverke til at eleven aukar sin kompetanse i fag, jf. forskrifta § 3-11. Undervegsvurderinga skal elevane få løpande og systematisk, ho kan både vere skriftleg og munnleg, skal innehalde grunngeven informasjon om kompetansen til eleven og skal gjevast med sikte på fagleg utvikling.

Elevane skal involverast i vurderinga av eige læringsarbeid.

Elevane skal delta aktivt i vurderinga av eige arbeid, eigen kompetanse og eiga fagleg utvikling, jf. forskrift til opplæringslova § 3-12. Lærarane må syte for at elevane blir involverte i dette. Eleven si eigenvurdering skal vere ein del av undervegsvurderinga.

Skolen må ha implementert rutine som sikrar at det i halvårsvurderinga blir gjeve informasjon om elevane sin kompetanse i faga og rettleiing om korleis elevane kan auke kompetansen sin.

Halvårsvurdering i fag er ein del av undervegsvurderinga og skal uttrykkje eleven sin kompetanse knytt til kompetansemåla i læreplanverket, jf. forskrift til opplæringslova § 3-13. Halvårsvurdering skal òg gje rettleiing i korleis eleven kan auke kompetansen sin i faget.

Halvårsvurdering utan karakter skal elevane få gjennom heile grunnopplæringa og gjeld alle elevar uavhengig av vedtak og type opplæring. Det er ikkje sett krav til kva form vurderinga skal ha. Vurderinga kan derfor vere både skriftleg og munnleg. Frå og med 8. årstrinn og i vidaregåande opplæring skal vurderinga gjennomførast midt i opplæringsperioden. Frå og med 8. årstrinn og i vidaregåande skole skal elevane få vurdering utan karakter midt i opplæringsperioden og på slutten av året dersom faget ikkje blir avslutta.

Frå 8. årstrinn og i vidaregåande skole skal elevane i tillegg ha halvårsvurdering med karakter midt i opplæringsperioden og på slutten av året dersom faget ikkje blir avslutta.

Skolen må ha ein skriftleg og innarbeidd framgangsmåte for at elevane får halvårsvurderingar på riktige tidspunkt og at dei har eit innhald i samsvar med forskrifta.

Skolen må ha implementert rutine som sikrar at årsrapporten inneheld ei vurdering av utviklinga til eleven ut frå måla i IOP-en.

For elevar med spesialundervisning skal skolen, i tillegg til halvårsvurdering med og utan karakter, ein gong i året utarbeide ein skriftleg rapport. Rapporten skal mellom anna gje vurdering av eleven si utvikling i forhold til måla i IOP, jf. opplæringslova § 5-5. Skolen må ha ein skriftleg og innarbeidd framgangsmåte for at elevane får årsrapportar på riktige tidspunkt og at dei har eit innhald i samsvar med forskrifta.

3.2 Fylkesmannen sine undersøkingar

Grunnlaget for Fylkesmannen sine vurderingar og konklusjonar er som nemnt under punkt 2.2.

3.3 Fylkesmannen sine vurderingar

Det er eit rettsleg krav at alle elevane skal bli kjende med måla for opplæringa og at dei forstår kva dei skal lære, og kva som er føremålet med opplæringa. Arbeidsplanane som Fylkesmannen har fått inn i dokumentasjonen, tar utgangspunkt i kompetansemåla. Desse arbeidsplanane blir delt ut til elevane. Elevane får kjennskap til kompetansemåla og konkretiserte læringsmål som er basert på desse både i arbeidsplanane, i timane og undervegs i skoleåret. Intervju og EVS stadfestar at lærarane har ein praksis med å gå gjennom mål for opplæringa i starten på timen. Elevsvara og intervju stadfestar dette. Fylkesmannen finn at lærarane gir alle elevane rettleiing i kva kompetansemål frå LK06 opplæringa er knytt til.

Eleven skal kjenne til kva som blir vektlagt i vurderinga av kompetansen og kva som kjenneteiknar ulik grad av kompetanse. Dokumentasjon, EVS og intervju viser at lærarane aktivt bruker vurderingskriterier i opplæringa. Fylkesmannen har fått tilsendt fagplanar der vurderingskriteria står på eit eige skjema innan kvart område. Kriteria er knytt til målet for opplæringa og delt inn i nivå som synleggjer grad av måloppnåing. EVS og intervju viser at vurderingskriteria blir brukt både som undervegsvurdering, sluttvurdering og i fagsamtalane lærarane har med elevane. Fylkesmannen konkluderer med at lærarane kommuniserer grunnlaget for vurderinga til elevane og at elevane får tilstrekkelig informasjon om kva som blir vektlagt i vurderinga av deira kompetanse.

Elevane har rett til å få tilbakemeldingar på korleis dei ligg an i faget, både kva dei meistrar og kva dei må gjere for å auke kompetansen sin. Vurderinga undervegs er på denne måten meint å vere ein reiskap i opplæringa og kan vere både munnleg og skriftleg. I EVS kjem det fram at lærarane gir elevane tilbakemeldingar gjennom vurderingssamtaler. I denne samtalen står framovermeldinga sentralt. Det kjem også fram at lærarane gir elevane tilbakemeldingar undervegs i opplæringa. Fleire av lærarane nyttar metoden «To stjerner og eit ønske» i undervegsvurderinga, og skjema som viser døme på at elevane også får vurdere seg sjølv. Elevsvara viser likevel at dei ikkje alltid veit kva dei må gjere for å auke kompetansen sin. Fylkesmannen legg til grunn at det er sentralt her at elevane sjølv opplever at dei veit kva dei må gjere for å auke kompetansen sin i faget dersom undervegsvurderinga reelt skal vere eit reiskap i eiga læring. Vi finn derfor at Skjold skule ikkje gir elevane tilstrekkeleg tilbakemelding på kva dei må gjere for å auke kompetansen sin.

Som ein del av undervegsvurderinga skal elevane involverast i vurderinga av eige læringsarbeid. Elevane skal kunne gjennomføre ei eigenvurdering av kompetansen sin knytt til kompetansemåla i læreplanen etter vurderingskriterier som er baserte på desse. Lærarane

må ha ein undervisningspraksis som tek i vare dette. Som tidlegare nemnt, viser dokumentasjon, EVS og intervju at lærarane veit at elevane skal vurderast i eige læringsarbeid og at dei er i gang med dette arbeidet. EVS viser likevel at det her er eit forbettringspotensiale. Skolen deltar i satsinga *Vurdering for læring* og dette blir opplevd som nyttig og er med på å skape medvit om læraren sin vurderingspraksis. Fylkesmannen anbefaler at dei prosessane som blir sett i gang gjennom *Vurdering for læring*, sikrar at personalet får auka medvit og at ny og forbettra praksis blir etablert. Elevsvara viser at elevane opplever at dei får vere med å vurdere seg sjølve. Etter Fylkesmannen si vurdering blir elevane på Skjold skule involvert i eige vurderingsarbeid, og at lærarane gjennom *Vurdering for læring*, er i gang med, men ikkje fullt ut, har etablert ein praksis som tar i vare denne retten.

Skolen skal ha ein implementert rutine som sikrar at det i halvårsvurderinga blir gitt informasjon om elevane sin kompetanse i faga og rettleiing om korleis elevane kan auke kompetansen sin. Halvårsvurdering utan karakter kan derfor vere både skriftleg og munnleg. Vurderinga skal gis gjennom heile grunnopplæringa og gjeld alle elevar uavhengig av vedtak og type opplæring. Det er ikkje sett krav til kva form vurderinga skal ha. Frå og med 8. årstrinn skal elevane få vurdering både med og utan karakter midt i opplæringsperioden og på slutten av året dersom faget ikkje blir avslutta. Fylkesmannen har kontrollert om skolen har ein implementert rutine som sikrar at elevane får denne vurderinga. Intervju og EVS stadfestar at elevane får halvårsvurdering med karakter ved slutten av kvart semester. I tillegg blir det gjennomført utviklingssamtalar med heimane om lag midtvegs i semesteret. Vi har fått tilsendt ein mal på utviklingssamtale som viser kva tema som har fokus. Malen inneheld punkt som fagleg utvikling, sosial utvikling, orden, åtferd og arbeidsinnsats og at det skal leggjast vekt på kva mål eleven har nådd og kva han/ho må gjera for å kome vidare i fagleg og sosial utvikling. Skolen har ikkje lagt fram ein skriftleg rutine som viser kva tid samtalane og halvårsvurderingane skal gjerast og kven som har ansvar for gjennomføringa. Fylkesmannen finn at skolen har ein praksis, men ikkje ein skriftleg og innarbeidd rutine som sikrar at elevane får halvårsvurderingar på riktige tidspunkt.

Prosedyren for *Spesialundervisning i grunnskolen* sikrar at elevar som har IOP, får ein årleg rapport som viser korleis eleven ligg an opp mot dei individuelle måla som er sett. Rutinen er tidfesta og viser kven som er ansvarleg. Rutinen viser at IOP blir evaluert i eit samarbeidsmøte saman med PPT og føresette. Intervju viser at elevar med IOP får same vurderinga som ordinære elevar. Fylkesmannen finn at skolen har ein implementert rutine som sikrar at årsrapporten inneheld ei vurdering av utviklinga til eleven ut frå måla i IOP-en.

3.4 Fylkesmannen sin konklusjon

- Lærarane rettleier elevane i kva kompetansemål opplæringa er knytt til
- Lærarane rettleier elevane i kva det blir lagt vekt på i vurderinga av deira kompetanse
- Lærarane rettleier ikkje alltid elevane i kva dei må gjere for å auke kompetansen sin i faga
- Lærarane sørgjer for å involvere elevane i sitt eige læringsarbeid
- Skolen har ikkje ein implementert rutine for halvårsvurdering der det blir gitt informasjon om eleven sin kompetanse eller rettleiing i korleis eleven kan auke kompetansen sin i faget

- Skolen har ein implementert rutine som sikrar at årsrapporten inneheld ei vurdering av eleven si utvikling ut frå måla i IOP-en

4. Undervegsvurdering som grunnlag for tilpassa opplæring og spesialundervisning

4.1 Rettslege krav

Nedanfor har vi opplyst om dei rettslege krava for tilsynet med skolen sitt arbeid med undervegsvurdering som grunnlag for tilpassa opplæring og spesialundervisning. Vi viser òg til kva for reglar i opplæringslova og i forskrift til opplæringslova krava er knytte til.

Skolen må ha implementert rutine som sikrar at lærarane systematisk og løpande vurderer om alle elevane har tilfredsstillande utbytte av opplæringa.

Læraren skal, som ein del av undervegsvurderinga, vurdere om den enkelte eleven har tilfredsstillande utbytte av opplæringa, jf. forskrift til opplæringslova § 3-11. Skolen må ha ein innarbeidd og skriftleg framgangsmåte for systematisk og løpande å vurdere om elevane har tilfredsstillande utbytte av opplæringa.

Skolen må ha implementert rutine som sikrar at arbeidsmåtar, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elevar som ikkje har tilfredsstillande utbytte av opplæringa, og skolen må vurdere og eventuelt gjennomføre tiltak innafør tilpassa opplæring.

Alle elevar har krav på tilpassa opplæring, jf. opplæringslova § 1-3. Dersom ein elev ikkje har tilfredsstillande utbytte av opplæringa, skal skolen først vurdere og eventuelt prøve ut tiltak innafør det ordinære opplæringstilbodet, jf. opplæringslova § 5-4. Skolen må sjå på om tiltak knytte til arbeidsmåtar, vurderingspraksis og arbeidsmiljø kan medverke til at eleven får tilfredsstillande utbytte av opplæringa. Framgangsmåten for dette må vere skriftleggjort og innarbeidd. Dette skal skolen gjere før eleven eventuelt får tilvising til PPT for ei sakkunnig vurdering med tanke på spesialundervisning.

Skolen må ha implementert rutine for å vurdere om elevane har behov for spesialundervisning, og sikre at lærarane melder behov for spesialundervisning til rektor.

I nokre tilfelle vil skolen si vurdering og eventuelle utprøving av tiltak etter opplæringslova § 5-4 konkludere med at eleven ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av opplæringa innafør det ordinære opplæringstilbodet. Eleven har da krav på spesialundervisning, jf. opplæringslova § 5-1. Det er viktig at prosessen for å kunne gje spesialundervisning blir starta så snart som mogleg etter at behovet for dette er avdekt. Undervisningspersonalet har derfor både plikt til å vurdere om ein elev treng spesialundervisning og å melde frå til rektor når det er behov for det, jf. opplæringslova § 5-4. Skolen må ha ein skriftleg og innarbeidd framgangsmåte for å vurdere og melde behov for spesialundervisning.

4.2 Fylkesmannen sine undersøkingar

Svar på spørsmåla knytt til dette hovudområdet er henta frå innsendt dokumentasjon, EVS og intervju. Sjå punkt 2.2.

4.3 Fylkesmannens vurderingar

Det sentrale her er om skolen har eit forsvarleg grunnlag for å vurdere alle elevane sitt utbytte av opplæringa. Skolen har lagt fram ein interkommunal rutine: *Kartlegging Vindafjord – og Etneskulen 1.-10.trinn - fang opp og følg med*. Dette er ein skriftleg rutine som sikrar at lærarane systematisk vurderer at alle elevane har tilfredsstillande utbytte av opplæringa. Rutinen viser kva kartleggingsmaterieill som skal brukast i klassane i nokre av faga, kva tid kartlegginga skal gjerast og kven som har ansvar. Rutinen viser også at resultatet blir rapportert inn i Vokal og diskutert i kollegiet. Intervju og EVS stadfestar at rutinen er kjent og blir brukt. Fylkesmannen vurderer derfor at Skjold skule har ein skriftleg og implementert rutine som sikrar at lærarane systematisk vurderer at alle elevar har tilfredsstillande utbytte av opplæringa.

Skolen skal ha ein implementert rutine som sikrar at arbeidsmåtar, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert for elever som ikkje har tilfredsstillande utbytte av opplæringa. På bakgrunn av denne vurderinga må skolen eventuelt gjennomføre tiltak innafør tilpassa opplæring. Skolen har lagt fram rutinen *Før tilmelding til PPT, skule* for tilsynet. Denne rutinen skal brukast når skole eller foreldre er uroa for barnet si utvikling. Rutinen viser ulike steg med tiltak i perioden før ei eventuell tilmelding til PPT. Tiltaka blir drøfta med kontaktlærer, rektor og føresette før dei blir sett i verk. Rutinen inneheld også ei evaluering av tiltak som er sette i verk, og ei vurdering av nye tiltak før dei går over i prosedyren for *Spesialundervisning i grunnskolen*.

I det første punktet i rutinen *Før tilmelding til PPT, skule* står det at kontaktlærer skal samle informasjon om barnet si fungering. Neste punkt i rutinen er eit samarbeidsmøte med heimen før vidare kartlegging. Rutinen viser at skolen har fleire drøftingsmøte der kontaktlærer, spespedansvarleg og rektor saman ser på kva tiltak som skal setjast i verk på bakgrunn av observasjon og kartlegging. Eit av tiltaka som skal diskuterast, er knytt til den ordinære undervisninga, blant anna arbeidsmåtar, mål, innhald og rammer. I følgje rutinen skal det vere eit nytt drøftingsmøte der effekten av tiltaka blir vurdert og nye/vidare tiltak blir sette i verk. I intervju kom det fram at lærarane var raske med å melde frå til leiinga når dei var uroa. Det var også lett å be om rettleiing frå PPT. Fylkesmannen vurderer at Skjold skule har ein skriftlig rutine som sikrar at arbeidsmåtar, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert. Intervju stadfestar at rutinen er implementert.

Det er eit rettslig krav at skolen må ha ein implementert rutine som sikrar at lærarane melder frå om behov for spesialundervisning til rektor. I *Prosedyre: Spesialundervisning i grunnskolen* pkt. 1.2 står det at kontaktlærer skal melde frå til rektor når elev ikkje har tilfredsstillande læringsutbytte. EVS og intervju stadfestar at rutinen er kjent og blir brukt. Fylkesmannen vurderer derfor at Skjold skule har ein skriftleg rutine for å melde frå om behov for spesialundervisning til rektor.

4.4 Fylkesmannen sin konklusjon

- Skjold skule har ein skriftlig og implementert rutine som sikrar at lærarane systematisk vurderer om alle elevane har tilfredsstillande utbytte av opplæringa.

- Skjold skule har ein skriftleg rutine som sikrar at arbeidsmåtar, vurderingspraksis og læringsmiljø blir vurdert.
- Skjold skule har ein implementert rutine som sikrar at lærarane melder frå om behov for spesialundervisning.

5. Vurdering av behov for særskild språkopplæring

5.1 Rettslege krav

Nedanfor har vi opplyst om dei rettslege krava for tilsynet med skolen sitt arbeid med å vurdere behov for særskild språkopplæring. Vi viser òg til kva for reglar i opplæringslova og i forskrift til opplæringslova krava er knytte til.

Skolen må ha implementert rutine for å kartleggje elevane sine ferdigheiter i norsk. For elevar med behov for særskild norskopplæring må implementert rutine sikre at det blir vurdert om eleven òg har behov for morsmålsopplæring og tospråkleg fagopplæring.

Elevar i grunnopplæringa med anna morsmål enn norsk og samisk har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkelege ferdigheiter i norsk til å følgje den ordinære opplæringa på skolen, jf. opplæringslova § 2-8. Om nødvendig har elevane òg rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar. Kommunen har ansvaret for at kartlegginga av norskferdigheitene til eleven blir gjort før vedtaket om særskild språkopplæring. I dei fleste tilfella er det skolen som gjennomfører kartlegginga. Skolen må òg vurdere om eleven eventuelt har behov for morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar. Skolen må ha ein innarbeidd og skriftleg framgangsmåte som sikrar dette.

Elevar med vedtak om særskild språkopplæring skal få kartlagt sine norskferdigheiter undervegs i opplæringa.

Skolen skal òg kartleggje eleven undervegs i opplæringa når eleven får særskild språkopplæring, jf. opplæringslova § 2-8. Dette for å vurdere om eleven har tilstrekkelege ferdigheiter i norsk til å følgje den vanlege opplæringa på skolen. Skolen må gjere ei individuell vurdering av tidspunktet for dette.

5.2 Fylkesmannen sine undersøkingar

Fylkesmannen byggjer sine vurderingar og konklusjonar på den dokumentasjonen som skolen har sendt inn, og på intervju med skolen sine tilsette og elevar.

5.3 Fylkesmannen sine vurderingar

Det er eit krav at skolen skal ha ein implementert rutine for kartlegging av norskkunnskapane til minoritetsspråklege elevar før det blir fatta vedtak om særskilt språkopplæring, og elevar som får særskilt språkopplæring skal få kartlagt sine norskkunnskapar undervegs i opplæringa.

Vindafjord kommune har utarbeida *Kommunal rettleiar. Elevar frå språklege minoritetar. Opplæringslova § 2-8 i 2013*. Under pkt. 4 i denne heiter det at *skulen har plikt til å kartlegge*

om elevane har tilstrekkeleg dugleik i norsk før einskildvedtak vert fatta. Det vert også presisert at kartlegging skal skje undervegs i opplæringa.

For dei fleste av vedtaka som skolen har sendt Fylkesmannen i samband med tilsynet er det ikkje lagt ved kartlegging av norskkompetansen til eleven. Intervju viser at skolen ikkje systematisk sørgjer for å kartlegge elevane før det blir fatta vedtak eller undervegs i opplæringa. Det går fram at ein er i startfasen med å gjere dette på Skjold skule, og ein kjenner til at det er krav til slik kartlegging. Fylkesmannen legg derfor til grunn at skolen har ein rutine for kartlegging av norskkompetansen før det blir fatta vedtak, og undervegs i opplæringa, men denne er ennå ikkje implementert.

For elevar med behov for særskilt norskopplæring, skal skolen ha ein implementert rutine som sikrar at det blir vurdert om eleven også har behov for tospråkleg fagopplæring og morsmålsopplæring. I pkt. 3 i den nemnde kommunale rettleiaren er det ein rutine for å sikre dette. Rutinen har likevel ei ulovleg avgrensing av den gruppa som kan ha rett til dette, ved at det heiter at *morsmålsopplæring er for dei minste elevane, spesielt knytt til den første lese- og skriveopplæringa*. Vidare heiter det at *tospråkleg fagopplæring er opplæring i ulike fag med hjelp frå ein tospråkleg lærar, og blir eventuelt gitt frå 4. klasse og høgare klassetrinn*. Slik opplæring kan ikkje avgrensast til visse klassetrinn (sjølv om det er visse klassetrinn det er mest praktisk for), men det er berre behovet som kjem fram på grunnlag av kartlegginga som skal styre denne retten. Dei vedlagte vedtaka viser også at skolen fattar vedtak om morsmålsopplæring og tospråkleg fagopplæring.

Skjold skule har med andre ord ein praksis og rutine som sikrar at skolen vurderer om dei som får særskilt norskopplæring også har behov for tospråkleg fagopplæring og morsmålsopplæring. Men dette gjeld ikkje for alle elevane, jf. det som er sagt om rutinen ovanfor.

I kommentar til førebels rapport skriv rektor at kommunen sin rettleiar inneheld feil og uklare punkt. Rettleiaren skal reviderast og handsamast politisk hausten 2015. I arbeidet med å revidera denne vil kommunen ta omsyn til Fylkesmannen sine konklusjonar i førebels rapport. Rettleiaren skal bli gjennomgått med personalet på skolane.

5.4 Fylkesmannen sin konklusjon

- Skjold skule har ingen implementert rutine som sikrar at eleven sin norskkompetanse blir kartlagt før det blir fatta vedtak om særskilt språkopplæring
- Skolen har ikkje dokumentert at elevar som får særskilt språkopplæring, blir kartlegde jamleg undervegs i opplæringa
- Skolen har ikkje ein implementert rutine som sikrar at det blir vurdert om alle elevane som får særskilt norskopplæring, i tillegg har behov for tospråkleg fagopplæring og morsmålsopplæring

B Forvaltningskompetanse – avgjerder om særskilt tilrettelegging

6. Generelle saksbehandlingsreglar for enkeltvedtak

6.1 Rettslege krav

Nedanfor har vi opplyst om dei rettslege krava som gjeld generelt for saksbehandling av enkeltvedtak. Vi viser òg til kva for reglar i opplæringslova og/eller forvaltningslova krava er knytte til.

Elevar og foreldre skal varslast før det blir gjort enkeltvedtak om avvik frå det ordinære opplæringstilbodet.

Dersom foreldra eller elevane ikkje allereie har uttalt seg i saka, skal dei varslast før skolen gjer eit vedtak. Dei skal ha høve til å uttale seg innan ein nærmare fastsett frist, jf. forvaltningslova § 16. Skolen skal gje førehandsvarslet skriftleg.

Varslet til foreldra gjeld for elevar under 18 år. Når eleven er over 15 år, skal skolen varsle eleven sjølv om eleven er representert av foreldra. Skolen kan la vere å varsle dersom eleven eller foreldra

- har søkt eller bedt om vedtaket
- hatt høve til å gje sine synspunkt i saka
- fått kjennskap på annan måte til at skolen skal gjere eit vedtak og har hatt rimeleg tid til å uttale seg

Førehandsvarslet skal gjere greie for kva saka gjeld, og gje opplysningar om kva føresegner i lova vedtaket byggjer på, og kva forhold rundt eleven sin skulesituasjon som er grunnlaget for vedtaket.

Førehandsvarslet skal innehalde det som er nødvendig for at elevar og foreldre kan ta vare på interessene sine på ein forsvarleg måte, jf. forvaltningslova § 16. Varslet må derfor innehalde dei faktiske forholda: Kva det varsla vedtaket vil innebere for eleven, kva for type avvik frå ordinær opplæring det dreier seg om og kva forhold som er grunnlaget for vedtaket.

Enkeltvedtaket skal innehalde grunngjeving for vedtaket ved å vise til heimelen, faktiske forhold som er lagde til grunn, og kva for omsyn som er vektlagde.

Eleven eller foreldra har rett til å klage på enkeltvedtaket. For å gje eleven eller foreldra ei reell moglegheit til å argumentere for sitt syn, må vedtaket vere skriftleg og grunngjeve, jf. forvaltningslova §§ 24 og 27. Grunngjevinga skal vise til dei reglar og faktiske forhold vedtaket byggjer på, og kva for omsyn skolen har lagt mest vekt på, jf. forvaltningslova § 25. Skolen treng ikkje å grunngje vedtaket dersom vedtaket godkjenner ein søknad, og skolen ikkje har grunn til å tru at eleven og foreldra vil vere misnøgde med vedtaket.

Enkeltvedtaket skal innehalde informasjon om høve til å klage, klagefrist, klageinstans og framgangsmåte ved klage.

Det er eit krav at brevet med enkeltvedtaket skal opplyse om dei formelle forholda som gjeld dersom eleven eller foreldra vil klage, jf. forvaltningslova § 27. Nærmare reglar for saksbehandling ved klage går fram av forvaltningslova § 27-32. Skolen må opplyse om at klagefristen er tre veker frå eleven eller foreldra fekk vedtaket, at klagen skal sendast til skolen, og kven som er klageinstans. Klageinstans ved dei ulike aktuelle typar enkeltvedtak går fram av opplæringslova § 15-2.

Enkeltvedtaket skal innehalde informasjon om retten til å sjå saksdokumenta.

Foreldra og elevane har rett til å gjere seg kjende med dokumenta som inngår i saka, jf. forvaltningslova § 27. Brevet om enkeltvedtaket skal informere om denne retten. I nokre tilfelle har skolen grunn til å gjere unntak frå innsynsretten. Nærmare om innsynsretten og unntak frå innsyn går fram av forvaltningslova §§ 18 og 19.

6.2 Fylkesmannen sine undersøkingar

Skjold skule har lagt fram sakkunnige vurderingar, vedtak om spesialundervisning, individuelle opplæringsplanar, og vedtak om særskilt språkopplæring. Desse, saman med plandokument, rutinar og intervju dannar grunnlaget for Fylkesmannen sine vurderingar og konklusjonar.

6.3 Fylkesmannen sine vurderingar

Slik det går fram av dei rettslege krava, skal elevar og foreldre varslast før det blir fatta vedtak som avvik frå det ordinære opplæringstilbodet. I denne samanheng gjeld det varsling av enkeltvedtak om spesialundervisning etter § 5-1 i opplæringslova, og varsling av enkeltvedtak om særskilt språkopplæring etter § 2-8 i opplæringslova.

Skolen har lagt fram *Kommunal rettleiar. Elevar frå språklege minoritetar. Opplæringslova § 2-8* frå 2013. Prosedyren inneheld eit punkt som slår fast at elev og familien skal ha inntakssamtale når han startar i velkomstklassen. Når det gjeld vedtak om særskilt språkopplæring som blir fatta på Skjold skule, kan ikkje Fylkesmannen sjå at det er laga rutinar som sikrar at og korleis føresette skal varslast og gje høve til å uttale seg før det blir fatta vedtak. Intervju stadfestar dette. Skjold skule varslar dermed ikkje føresette slik forvaltningslova krev i § 16 før det blir fatta vedtak om særskilt språkopplæring.

Når det gjeld spesialundervisning etter opplæringslova kapittel 5, har kommunen utarbeida ein *rutine før tilmelding til PPT*, og *prosedyre: spesialundervisning i grunnskulen (oppl. kap. 5)* som er gjeldande frå 01.01.14. Under pkt. 1.4 heiter det at skulen skal hente inn skriftleg samtykke frå foreldre før tilmelding til PPT. Vidare går det fram under pkt. 3.2 at PPT skal hente inn informasjon frå og rådføre seg med føresette, og dokumentere dette i den sakkunnige vurderinga. Det heiter også at *elev/føresette skal gjera seg kjende med innhaldet i vurderinga*. Under pkt. 3.5 går det fram at den sakkunnige vurderinga skal sendast skolen, med kopi til føresette. Til slutt heiter det under pkt. 4.1 om vedtak, at *§ 5-4 gjev elev/foreldre rett til å uttala seg før det blir gjort vedtak*. Intervju viser også at den sakkunnige vurderinga blir sendt føresette, slik at dei kan uttala seg om denne før det blir fatta vedtak. Fylkesmannen legg ut frå dette til grunn at Skjold skule varslar føresette i tråd med forvaltningslova § 16 før det blir fatta vedtak om spesialundervisning etter opplæringslova § 5-1.

Det går fram av dei rettslege krava at eit enkeltvedtak skal innehalde grunngeving for vedtaket ved å vise til heimelen. I dei vedtaka som er framlagde for tilsynet, blir det vist til heimelen for vedtaket etter §§ 2-8 og 5-1 i opplæringslova.

Det er også eit lovkrav at enkeltvedtaket skal innehalde dei faktiske forholda som er lagt til grunn, og det skal vise kva omsyn som er vektlagde i vurderinga. Ved enkeltvedtak om spesialundervisning kan det, dersom den sakkunnige vurderinga er klar, vere nok å vise til denne. For at dette kravet skal vere oppfylt, må sakkunnig vurdering vere i tråd med innhaldskrava i opplæringslova § 5-3 første og andre ledd. Alle vedtaka skolen har lagt fram for tilsynet viser til sakkunnig vurdering der dei faktiske forholda som blir lagt til grunn for vedtaket kjem fram, og PPT gjer greie for omsyna som er vektlagde i vurderinga. Fylkesmannen meiner derfor at Skjold skule grunnlegg enkeltvedtaka om spesialundervisning i tråd med krava i forvaltningslova § 25.

Når det gjelder særskilt språkopplæring, har alle vedtaka likelydande grunngeving. Det heiter at *etter ei samla vurdering av eleven sin dugleik i norsk vert det vurdert slik at eleven har rett til særskild språkopplæring skuleåret 2014/2015*. Fylkesmannen meiner dette ikkje er tilstrekkeleg grunngeving etter forvaltningslova § 25, og at ei grunngeving først og fremst må gjere greie for eleven sin kompetanse og kva han/ho har behov for på grunnlag av den kartlegginga som er gjort. Det at grunngevinga er likelydande for alle vedtak, viser også at skulen ikkje gjer ei individuell vurdering av kvar einskild elev sitt behov for særskilt språkopplæring. Fylkesmannen legg derfor til grunn at vedtaka om særskilt språkopplæring ikkje inneheld grunngeving som er i tråd med kravet i forvaltningslova § 25.

Det er eit rettsleg krav at enkeltvedtaket skal innehalde informasjon om klagerett, klagefrist, klageinstans og framgangsmåte ved klage. Vedtaka som skolen har lagt fram for tilsynet, både dei som gjeld spesialundervisning og dei som gjeld særskilt språkopplæring, inneheld dette. Enkeltvedtaka inneheld ikkje informasjon om retten til å sjå saksdokumenta.

6.4 Fylkesmannen sin konklusjon

- Skjold skule tilfredsstillar kravet i forvaltningslova § 16 om førehandsvarsling av vedtak om spesialundervisning, men ikkje for vedtak om særskilt språkopplæring
- Skjold skule grunnlegg enkeltvedtaka om spesialundervisning, men manglar grunngeving i tråd med forvaltningslova § 25 for vedtak om særskilt språkopplæring
- Skjold skule informerer om høve til å klage, klagefrist, klageinstans og framgangsmåte ved klage på enkeltvedtaka.
- Vedtaka om spesialundervisning og særskilt språkopplæring informerer ikkje om retten til å sjå saksdokumenta.

7. Enkeltvedtak om spesialundervisning

7.1 Rettslege krav

Nedanfor har vi opplyst om dei rettslege krava i tilsynet som gjeld for enkeltvedtak om spesialundervisning. Vi viser òg til kva for reglar i opplæringslova og/eller forvaltningslova

krava er knytte til. Krava kjem i tillegg til dei generelle saksbehandlingsreglane som er omtalte over i kapittel 3.

Foreldre / elevar over 15 år skal gje samtykke før det blir sett i gang utgreiing av behovet for spesialundervisning.

Skolen må få samtykke frå foreldra til elevar over 15 år før PPT set i gang ei sakkunnig vurdering av behovet for spesialundervisning, jf. opplæringslova § 5-4. Elevar som har fylt 15 år, skal sjølve gje samtykke i saker om spesialundervisning og om at foreldra skal bli orienterte (føresetnaden er at eleven er samtykkekompetent). Dersom foreldra/eleven sjølve har bedt om spesialundervisning, ligg samtykket implisitt i søknaden.

Foreldra/eleven skal ha moglegheit til å uttale seg om innhaldet i ei sakkunnig vurdering før enkeltvedtaket blir gjort.

Foreldra har rett til å gjere seg kjende med innhaldet i den sakkunnige vurderinga og til å uttale seg før skolen gjer eit enkeltvedtak, jf. opplæringslova § 5-4. Skolen kan gje avgrensingar i denne retten, jf. forvaltningslova § 19 og reglane om teieplikt. Skolen og PPT har ansvar for at samarbeidet med eleven og foreldra blir teke hand om på ein god måte på dei ulike trinna i prosessen. Foreldra må få sjå den sakkunnige vurderinga og få rimeleg tid til å uttale seg om innhaldet.

Elevar som etter sakkunnig vurdering har behov for spesialundervisning, skal ha eit enkeltvedtak.

Etter den sakkunnige vurderinga må skolen gjere eit vedtak. Dette gjeld både dersom skolen går med på spesialundervisning, og dersom skolen ikkje gjer det. Kravet om enkeltvedtak gjeld både når PPT tilrår spesialundervisning, og når dei ikkje tilrår dette. Ei avgjerd om spesialundervisning gjeld rett for ein bestemt person og er derfor eit enkeltvedtak, jf. forvaltningslova § 2 og kapittel IV og V.

Avvik frå ei sakkunnig vurdering skal grunngjevast i enkeltvedtaket.

Dersom skolens vedtak vik av frå den sakkunnige vurderinga, må skolen grunngje dette. Grunngjevinga skal vise kvifor eleven likevel får eit opplæringstilbod som oppfyller elevens rett til spesialundervisning, jf. opplæringslova § 5-3. Skolen må få klart fram kva avviket består i, og kva opplæringstilbodet inneber for eleven. Grunngjevinga må vere slik at foreldra forstår kva for vurderingar som ligg til grunn for at skolen ikkje følgjer tilrådinga i den sakkunnige vurderinga.

Enkeltvedtaket skal innehalde opplysningar om kva for omfang, innhald og organisering spesialundervisninga skal ha, og kompetansekrav for dei som skal gjennomføre opplæringa. Den sakkunnige vurderinga skal ta stilling til kva som gjev eit forsvarleg opplæringstilbod, til innhaldet i opplæringa og gjere greie for andre særlege forhold som er viktige for opplæringa, jf. opplæringslova § 5-3. Skolens vedtak om spesialundervisning skal byggje på den sakkunnige vurderinga. Enkeltvedtaket må vise tal på timar med spesialundervisning, fag/område for spesialundervisninga, om det skal vere avvik frå LK06, korleis opplæringa skal organiserast, og kva for kompetanse personalet skal ha.

7.2 Fylkesmannen sine undersøkingar

Skjold skule har lagt fram sakkunnige vurderingar, vedtak om spesialundervisning og IOP' ar. Desse, saman med plandokument, rutinar og intervju er grunnlaget for Fylkesmannen sine vurderingar og konklusjonar.

7.3 Fylkesmannen sine vurderingar

Av dei rettslege krava går det fram at foreldra skal gi samtykke til at det blir sett i gang utgreiing av behov for spesialundervisning. Det er også eit lovkrav at elevar over 15 år sjølv skal gi sitt samtykke i saker som gjeld spesialundervisning. Som vi tidligare har nemnt, har skolen lagt fram ein *rutine før tilmelding til PPT*, og *prosedyre: spesialundervisning i grunnskulen (oppl. kap. 5)* som er gjeldande frå 01.01.14. Her kjem det fram av pkt. 1.4 at skolen skal hente inn samtykke frå føresette før tilmelding til PPT. Dette skjer på eit eige tilvisningsskjema. Etter Fylkesmannen si vurdering sikrar dette at foreldra gir samtykke til at det blir sett i gang utgreiing av behov for spesialundervisning. I førebels tilsynsrapport fann Fylkesmannen at Skjold skule ikkje hadde ein rutine som sikra at elevar som er over 15 år gir sitt samtykke. Kommunen har nå revidert *Tilvisningsskjema* til PPT der det kjem fram at elevar over 15 år sjølv må gi samtykke til utgreiing av behov for spesialundervisning. Fylkesmannen finn rutinen tilfredsstillande.

Det er eit rettsleg krav at foreldra/eleven skal ha høve til å uttale seg om innhaldet i den sakkunnige vurderinga før enkeltvedtaket blir fatta. Av pkt. 3.3 og 3.5 i rutinen går det fram at kopi av sakkyndig vurdering blir sendt til foreldra før det blir fatta enkeltvedtak. Intervju stadfestar at dette er praksis på skolen. Etter Fylkesmannen si vurdering får foreldra i praksis høve til å uttale seg om innhaldet i denne før det blir fatta vedtak.

Slik det kjem fram av dei rettslege krava over, må skolen fatte vedtak etter at den sakkunnige vurderinga er utarbeida. Kravet om enkeltvedtak gjeld både når PPT tilrår spesialundervisning, og når dei ikkje tilrår dette. Vedtaka skolen har lagt fram for tilsynet viser at enkeltvedtak blir fatta etter at sakkunnig vurdering er utarbeida. Dette går også fram av pkt. 4.1 i rutinen. Det går også fram av denne at det skal fattast vedtak om avslag dersom den sakkunnige vurderinga konkluderer med at eleven ikkje har rett til spesialundervisning. Fylkesmannen vurderer at Vindafjord kommune sikrar at Skjold skule fattar vedtak når elevar har behov for det, og at det også blir fatta vedtak om avslag når elevar ikkje har rett til spesialundervisning.

Det er eit rettsleg krav at avvik frå sakkunnig vurdering skal grunngis i enkeltvedtaket. Fylkesmannen har vurdert dei vedtaka som er lagt fram for tilsynet. Alle avvika er grunngitt med at *reduksjonen blir gjennomført i periodar der det ikkje er naturleg å ha spesialundervisning*. Avvika er små, og Fylkesmannen legg til grunn at dette er innafor dei krava lova set.

Enkeltvedtaket skal innehalde opplysingar om kva omfang, innhald og organisering spesialundervisninga skal ha, og kompetansekrav for dei som skal gjennomføre opplæringa. Alle vedtaka som Skjold skule har lagt fram for tilsynet byggjer på sakkunnig vurdering. Det blir gitt informasjon om omfanget av spesialundervisninga i årstimar. Dei tildelte timane er fordelt på timar med assistent og lærar/spesialpedagog. Vedtaka inneheld også informasjon

om innhaldet i spesialundervisninga, kva fag spesialundervisninga er knytt til og om eleven har avvik frå kompetansemåla i faget. Etter Fylkesmannen si vurdering blir det teke stilling til kompetansekravet til den som er ansvarleg for spesialundervisninga, og organiseringa av spesialundervisninga er omtalt.

7.4 Fylkesmannen sin konklusjon

Skjold skule

- sikrar at foreldra gir samtykke før det blir sett i gang utgreiing av behovet for spesialundervisning
- sikrar at eleven eller foreldra får uttale seg om innhaldet i den sakkunnige vurderinga før enkeltvedtak blir fatta
- fattar enkeltvedtak når sakkunnig vurdering tilrår at eleven ikkje har rett til spesialundervisning
- grunnjev avvik frå sakkunnig vurdering i enkeltvedtak
- sikrar at enkeltvedtaka er klare og tydelege når det gjeld omfang, innhald og kompetanse.
- sikrar at elevar over 15 år gir sitt samtykke til utgreiing av behovet for spesialundervisning

8. Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

8.1 Rettsleg krav

Nedanfor har vi opplyst om dei rettslege krava i tilsynet som gjeld for enkeltvedtak om særskild språkopplæring. Vi viser òg til kva for reglar i opplæringslova og/eller forvaltningslova desse krava er knytte til. Krava kjem i tillegg til dei generelle saksbehandlingsreglane som er omtalte over i kapittel 3.

Elevar som har rett til særskild språkopplæring, skal ha eit enkeltvedtak.

Elevar med anna morsmål enn norsk og samisk har rett til særskild norskopplæring til dei har tilstrekkelege ferdigheiter i norsk til å følgje ordinær opplæring i skolen, jf. opplæringslova § 2-8. Om nødvendig har elevane òg rett til morsmålsopplæring, tospråkleg fagopplæring eller begge delar. Skolen må syte for å kartleggje norskferdigheiter før skolen vedtek særskild språkopplæring. Ei avgjerd om særskild språkopplæring gjeld rett for ein bestemt person og er derfor eit enkeltvedtak, jf. forvaltningslova § 2 og kapittel IV og V.

Enkeltvedtaket skal innehalde opplysningar om omfanget av opplæringa, kva for læreplanar eleven skal følgje, organiseringa av opplæringa, kompetansekrav for dei som skal gjennomføre opplæringa.

Eleven skal kartleggjast før vedtak om særskild språkopplæring, jf. opplæringslova § 2-8. Kartlegginga vil danne grunnlag for å vurdere behovet for språkopplæring og for å kunne ta stilling til omfanget (talet på timar og kor lenge), for kopling mot ordinær opplæring og eventuelt behovet for tospråkleg opplæring i fag eller morsmålsopplæring.

Skoleeigar må òg ta stilling til kva for læreplan eleven skal bruke: læreplan i grunnleggjande norsk for språklege minoritetar, eller ordinær læreplan i norsk. Skolen skal bruke ein eigen læreplan for morsmålsopplæring for elevar som får slik opplæring.

Organiseringa må gå klart fram av vedtaket. Kommunen kan organisere tilbodet om særskild språkopplæring i eigne grupper for nykomne elevar i inntil to år, jf. opplæringslova § 2-8. Vedtak kan berre gjerast for eitt år om gongen. Det er en føresetnad at skolen vurderer at eigne grupper er det beste for eleven. Denne vurderinga må komme fram av vedtaket. I vedtaket kan skolen òg gjere avvik frå læreplanverket.

På bakgrunn av omfang, val av læreplan og organisering må skolen i vedtaket ta stilling til kva for lærarkompetanse som er nødvendig for å gjennomføre opplæringa.

Det skal fattast enkeltvedtak om opphøyr av særskilt språkopplæring dersom skulen ikkje har gjort tidsavgrensingar i enkeltvedtaket, eller skulen ønskjer å overføre eleven til ordinær opplæring før tidsperioden i enkeltvedtaket er over.

Dersom skolen i enkeltvedtaket om særskilt språkopplæring gjer ei tidsavgrensing av opplæringa (til dømes for eitt skuleår), er det ikkje nødvendig å fatte nytt vedtak om opphør av særskilt språkopplæring etter at denne tidsperioden (vedtaksperioden) er over. Eleven skal da etter utløpet av tidsperioden følgje ordinær opplæring i alle fag dersom skulen ikkje gjer nytt vedtak om meir særskilt språkopplæring. Skulen må kartlegge elevar som får særskilt språkopplæring undervegs i opplæringa, jf. opplæringsloven § 2-8, for å vurdere om elevane har tilstrekkeleg dugleik i norsk til å følgje ordinær opplæring på skulen.

8.2 Fylkesmannen sine undersøkingar

Fylkesmannen bygger sine vurderingar og konklusjonar på den dokumentasjonen som skolen har sendt inn, og intervju med skolen sine tilsette og elevar.

8.3 Fylkesmannen sine vurderingar

Elevar som har rett til særskilt språkopplæring skal ha eit enkeltvedtak. Skolen har lagt ved 12 enkeltvedtak om særskilt språkopplæring. Det ligg også føre ein skriftleg rutine om dette (den nemnde kommunale rutinen). Fylkesmannen finn det derfor dokumentert at skolen fattar vedtak om særskilt norskopplæring, tospråkleg fagopplæring og morsmålsopplæring.

Enkeltvedtaket skal innehalde opplysningar om omfanget av opplæringa, kva læreplan eleven skal følgje, organiseringa av opplæringa og kompetansekrav for dei som skal gjennomføre opplæringa. Dei vedlagte vedtaka om særskilt språkopplæring inneheld opplysningar om omfang, organisering og kompetansekrav, men manglar informasjon om val av læreplan.

Den kommunale rutinen inneheld ikkje noko om at det blir fatta vedtak ved opphøyr av særskilt språkopplæring. Skolen har heller ikkje lagt fram døme på slike vedtak.

Fylkesmannen legg derfor til grunn at det ikkje blir fatta vedtak dersom den særskilte språkopplæringa blir stansa undervegs i opplæringa.

Fylkesmannen viser også til kommunen si tilbakemelding, sjå punkt 5.3.

8.4 Fylkesmannen sin konklusjon

- Skjold skule fattar vedtak om særskilt norskopplæring, tospråkleg fagopplæring og morsmålsopplæring
- Vedtaka inneheld opplysningar om omfang, organisering og kompetansekrav, men manglar opplysningar om val av læreplan
- Skolen fattar ikkje vedtak ved opphør av særskilt språkopplæring

9. Frist for retting av lovbrøt

Fylkesmannen har i kapitla 2 til og med 8 konstatert lovbrøt. I denne rapporten får Vindafjord frist til å rette lovbrøta, jf. kommunelova § 60d.

Frist for retting er 17.11.15. Kommunen må innan denne datoen sende Fylkesmannen ei erklæring om at ulovlege forhold er retta og gjere greie for korleis lovbrøta er retta.

Dersom lovbrøt ikkje blir retta innan fastsett frist, vil Fylkesmannen vedta pålegg om retting. Eit eventuelt pålegg om retting vil ha status som vedtak og kan klagast på, jf. forvaltningslova kapittel VI.

Følgjande pålegg er aktuelle å vedta etter utløp av rettefristen i denne rapporten:

Skolen sitt arbeid med opplæring i fag

1. Vindafjord kommune må syte for at det lokale arbeidet med læreplanar ved Skjold skole oppfyller krava til opplæringslova § 2-3, jf. forskrift til opplæringslova §§1-1, 3-1 og 3-2.

Vindafjord kommune må i samband med dette sjå til at:

- a. Rektor sikrar at opplæringa samla dekkjer alle kompetansemåla på hovudtrinnet / i faget.
2. Vindafjord kommune må syte for at arbeidet med individuelle opplæringsplanar ved Skjold skole er i samsvar med opplæringslova §§ 5-1 og 5-5.

Vindafjord kommune må i samband med dette sjå til at:

- a. Skolen har ein implementert rutine for å sikre at IOP-en er samordna med planane for den ordinære opplæringa i klassen.

Undervegsvurdering for å auke eleven sitt læringsutbytte

3. Vindafjord kommune må syte for at den individuelle undervegsvurderinga ved Skjold skole medverkar til at elevane får realisert sine moglegheiter til å nå måla for opplæringa, jf. opplæringslova § 5-5 og forskrift til opplæringslova §§ 3-1, 3-2, 3-11, 3-12 og 3-13.

Vindafjord kommune må i samband med dette sjå til at:

- a. Lærarane rettleier elevane om kva dei må gjere for å auke kompetansen sin

i det enkelte faget.

- b. Skolen har implementert rutine som sikrar at det i halvårsvurderinga blir gitt rettleiing om korleis eleven kan auke kompetansen sin.

Vurdering av behov for særskilt språkopplæring

4. Vindafjord kommune må syte for at Skjold skole sikrar at elevar som ikkje har norsk morsmål, får vurdert sitt behov for særskild språkopplæring, jf. opplæringslova § 2-8

Vindafjord kommune må i samband med dette sjå til at:

- a. Skolen har ein implementert rutine for å kartleggje elevane sine ferdigheiter i norsk før det blir fatta vedtak.
- b. Skolen har rutinar som sikrar at det blir vurdert om alle elevar som har særskilt norskopplæring også har behov for tospråkleg fagopplæring og morsmålsopplæring.
- c. Norskferdigheitene til alle elevar med vedtak om særskild språkopplæring blir kartlagde jamleg undervegs i opplæringa.

Generelle saksbehandlingsreglar for enkeltvedtak

5. Vindafjord kommune må syte for at saksbehandlinga ved Skjold skole oppfyller krava i forvaltningslova til førehandsvarsel, jf. forvaltningslova § 16.

Vindafjord kommune må i samband med dette sjå til at:

- a. Skolen varslar elevar og foreldre i samsvar med krava i forvaltningslova § 16 før det blir gjort enkeltvedtak om rett til særskilt språkopplæring.
- b. Førehandsvarslet gjer greie for kva saka gjeld.

6. Vindafjord kommune må syte for at saksbehandlinga ved Skjold skole oppfyller krava til enkeltvedtak i forvaltningslova, jf. forvaltningslova §§ 24, 25 og 27.

Vindafjord kommune må i samband med dette sjå til at:

- a. Enkeltvedtaket (eller orienteringa om enkeltvedtaket) inneheld informasjon om retten etter forvaltningslova til å sjå saksdokumenta.
- b. Skjold skule grunngjev vedtaka om særskilt språkopplæring i tråd med krav i forvaltningslova § 25 ved at det går fram kva omsyn som er vektlagde ved tildelinga.

Enkeltvedtak om særskilt språkopplæring

7. Vindafjord kommune må syte for at Skjold skule ved behov for og stans av behov for særskild språkopplæring oppfyller forvaltningslova § 2 og kapittel IV og V og opplæringslova § 2-8.

Vindafjord kommune må i samband med dette sjå til at:

- a. Enkeltvedtaket inneheld opplysningar om kva for ein læreplan eleven skal følgje.
- b. Skjold skule fattar vedtak ved opphør av særskilt språkopplæring.

10. Kommunen sin rett frist til å rette

Som nemnt i kapittel 9 ovanfor er kommunen gitt frist til å rette dei ulovlege forholda som er konstatert i denne rapporten.

Frist for tilbakemelding er **17.11.15**

Kommunen har rett til innsyn i saksdokumenta, jf. forvaltningslova § 18.

Stavanger 11.08.2015

Hilde Folkvord Juul
Tilsynsleiar

Lars Wetteland
Seniorrådgjevar

Vedlegg: Dokumentasjonsgrunnlaget

1. 8 elevsaker (sakkunnig vurdering, enkeltvedtak om spesialundervisning og IOP)
2. Vedtak om særskilt språkopplæring for 8 elever
3. Kartleggingsmaterieill for elevar
4. Svar på spørjeundersøking frå elevar i 7. klasse, 8b og 9a.
5. EVS frå rektor med tilhøyrande dokumentasjon:
 - Vurdering, styringsdokument
 - oversikt over personalmøte våren 2014
 - Vurdering i fag
 - Arbeidsplanar
 - Innlevering av fagplanar i It's learning
 - Prosedyre: spesialundervisning i grunnskulen (oppl. kap. 5)
 - Tilvisingsskjema til PPT
 - Vekeplanar, døme frå ulike fag og klassar
 - Kjenneteikn på måloppnåing i faga engelsk og musikk
 - Utviklingssamtale, mal 8. – 10. klasse
 - Årsrapport IOP, mal
 - Kartlegging Vindafjord- og Etneskulen 1.-10.trinn – *fang opp og følg med*
 - Rutine FØR TILMELDING TIL PPT, skule
 - Kommunal rettleiar. Elevar frå språklege minoritetar
6. EVS frå lærar i samfunnsfag med tilhøyrande dokumentasjon
 - Årsplan i samfunnsfag, 8.klasse
 - Vurderingsskjema/fagsamtale
 - Minitalk/conversation, kjenneteikn på måloppnåing
7. EVS frå lærar i norsk
 - Årsplan i norsk 7.klasse
 - Halvårsplan i norsk 7. klasse, hausten 2014 og våren 2015
 - Vekeplan for 7. klasse haust og vår
 - Arbeidsplanar for 7. klasse
 - Døme på prøve i norsk
 - Eigenvurderingsskjema
 - Eleven vurderer seg sjølv, 5. – 7. klasse
8. EVS frå lærar i matematikk 9. klasse med tilhøyrande dokumentasjon
 - 4 døme på arbeidsplanar
 - Mål i faget, kjenneteikn på måloppnåing, døme frå fleire område
9. Revidert rutine for Tilvisingsskjema til PPT
10. Revidert prosedyre: Spesialundervisning i grunnskolen, oppl. kap. 5.